

ცნობები ბასილი უჯარმელის შესახებ

ახალკაციშვილი მაია

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

DOI: <https://doi.org/10.52340/tuw.2022.03>

აბსტრაქტი. აღნიშნულ სტატიაში განხილულია XIII საუკუნის მეორე ნახევარში მოღვაწე ბასილი უჯარმელთან დაკავშირებული ცნობები.

სამეცნიერო სტატიის მთავარი მიზანია ბასილი უჯარმელთან დაკავშირებით ქართულ ისტორიულ წყაროებში დაცული ინფორმაციის შესწავლა. ნაშრომში გამოყენებულია კვლევის შემდეგი მეთოდი: კრიტიკული ანალიზი.

წარმოდგენილ სტატიაში კრიტიკულად არის გაანალიზებული ბასილი უჯარმელის შესახებ წყაროებში დაცული ინფორმაცია და გამოთქმული ვარაუდები.

შესწავლილი მასალებიდან ჩანს, რომ ბასილი უჯარმელის შესახებ საისტორიო მასალებში მცირე ინფორმაციაა მოცემული, მის შესახებ ძირითად ცნობებს და მოსაზრებებს ვხვდებით „ქართლის ცხოვრებასა“ და ივანე ჯავახიშვილის „ქართველი ერის ისტორიაში“. ჟამთააღმწერელი მას XIII საუკუნის 60-იანი წლების საქართველოში, დავით ულუს ამბების გადმოცემისას ახსენებს. ივანე ჯავახიშვილი ბასილის პიროვნების შესახებ სრული სურათის წარმოდგენის მიზნით ახდენს ლოგიკურ დაშვებებს, მის თხზულებაში ვხვდებით „უნდა მიემართათ“, „უნდა მოჰხდომოდა“.

ბასილი უჯარმელის შესახებ გამოთქმულია ვარაუდი რომ მას ეკუთვნის იდეა ეკლესიისთვის მიწების ჩამორთმევის შესახებ, რომელსაც ეკლესიის მხრიდან მწვავე რეაქცია მოჰყვა. 1263 წელს საეკლესიო კრებამ მიიღო დადგენილება, რომელიც მიწების ჩამორთმევის წინააღმდეგ იყო მიმართული, დადგენილებაში საუბარია ეკლესიის მიერ შეჩვენებულ პირზე, რომელსაც ასევე ბასილი უჯარმელთან აიგივებენ.

პირდაპირი წყაროების არ არსებობის გამო, კვლევის საფუძველს წარმოადგენს ბასილი უჯარმელისადმი გამოთქმული ვარაუდები, რომლებიც სავსებით შესაძლებელია იყოს ჭეშმარიტი და მცდარიც.

საკვანძო სიტყვები: მონღოლები, დავით ულუ, ბასილი უჯარმელი, საეკლესიო დადგენილება, ესუქანი.

წყაროებში პირდაპირი ცნობები ბასილი უჯარმელის შესახებ არ მოგვეპოვება, სავარაუდოდ, უჯარმელად იმიტომ მოიხსენიება, რომ კახეთის ერთ-ერთი პუნქტის უჯარმის მფლობელია. მისი პიროვნების შესასწავლად ქართულ საისტორიო

მწერლობაში მთავარ წყაროს „ქართლის ცხოვრება“ და ივანე ჯავახიშვილის „ქართველი ერის ისტორია“ წარმოადგენს.

ჟამთააღმწერლის მიხედვით, მას ჭყონდიდელის თანამდებობა უკავია „... განდიდნა ჭყონდიდელი ბასილი და უჯარმელი...“ (ქართლის ცხოვრება, 1959:253).

დავით აღმაშენებლის დროიდან ჭყონდიდელისა და მწიგნობართუხუცესის თანამდებობა გაერთიანებულია. ამიტომ ივანე ჯავახიშვილი ბასილი უჯარმელს მწიგნობართუხუცეს-ჭყონდიდელად მოიხსენიებს, რაც გულისხმობს, რომ ერთსა და იმავე დროს იგი იყო საერო და სასულიერო ხელისუფლების წარმომადგენელი (ივანე ჯავახიშვილი, 1982:77). როდის მიიღო ეს თანამდებობა ან რით იყო განპირობებული მისი ასეთი დაწინაურება უცნობია, სავარაუდოდ, ეს მისადმი დავით ულუს მაღალი ნდობით იყო განპირობებული.

ჟამთააღმწერლის ცნობით, როდესაც დავით ულუ მონღოლებს აუჯანყდა და დასავლეთ საქართველოში გადავიდა, მის მამულებს ბასილი უჯარმელი განაგებდა. „...და მეფისა იმერთა ყოფასა შინა დიადი აწყინა სეფეთა ქუეყანათა, რამეთუ ვითარ თვისთა ხედვიდა“ (ქართლის ცხოვრება, 1959:253).

ივანე ჯავახიშვილი მიიჩნევს, რომ ბასილი უჯარმელისადმი გავრცელებული ინფორმაცია „მეფის პირადი მამულის ზიანით მართვა-მოვლის“ შესახებ სიმართლეს არ შეესაბამებოდა და სწორედ ამიტომ, მეფემ იგი კიდევ უფრო განადიდნა (ჯავახიშვილი, 1982:92). ჩვენს მიერ შესწავლილ წყაროებში პირდაპირი ცნობა მეფის მიერ ბასილი უჯარმელის განდიდებისა არ ჩანს. არ არსებობს, აღნიშნული ბრალდების არც დამადასტურებელი და არც უარყოფელი ცნობა. თუ ივანე ჯავახიშვილის მოსაზრებას დავეყრდნობით ბასილის უდანაშაულობის შესახებ მაშინ ჩნდება კითხვა.

რა მიზანს ემსახურებოდა ბასილის ცრუ დასმენა მეფის წინაშე?! მეფის არ ყოფნის დროს ბასილი მხოლოდ სამეფო მამულებს განაგებდა, რეალური ძალაუფლება და ქვეყნის მართვა-გამგეობის სადავეები შადიმანის¹ ხელში იყო, ხომ არ უნდა ვიფიქროთ, რომ მეფის აღმოსავლეთ საქართველოში დაბრუნების შემდეგ, მეფის სიბაზუ² დგომის დროს, როცა, როგორც ივანე ჯავახიშვილი ვარაუდობს რეალური მართვა-გამგეობა ბასილის ხელში გადავიდა. სწორედ, აქედან უნდა დაწყებულიყო მის მიმართ უარყოფითი განწყობების ჩამოყალიბება და მეფის წინაშე მისი დასმენა?!...

ივანე ჯავახიშვილის „ქართველი ერის ისტორიაში“ ბასილი უჯარმელის შესახებ კიდევ ერთ საინტერესო მოსაზრებას ვხვდებით, რომელიც „ქართლის ცხოვრებაში“ დაცული არ არის. როგორც ვიცით, მონღოლებმა საქართველოს მრავალი სახის გადასახადი დააკისრეს, მოსახლეობამ გადასახადების გადახდის მიზნით საკუთარი

¹ დიდვაჭარი, ქართული ისტორიული წყაროების მიხედვით, მონღოლებს იგი აღმოსავლეთ საქართველოს მმართველად უნდა დაენიშნათ, სწორედ ამის გამო გადაწყვიტა დავით ულუმ მონღოლებთან ურთიერთობების მოწესრიგება (ავტორთა კოლექტივი, 1979:430).

² მონღოლთა ბატონობისას ქართველებს საქართველო-შარვანის საზღვარზე მორიგეობა დაევალა, აღნიშნულ პროცესში მეფე პირადად მონაწილეობდა, რის გამოც ქვეყნის მართვას ფაქტობრივად ვეღარ ახორციელებდა (ავტორთა კოლექტივი, 1979:432).

მიწების გაყიდვა დაიწყო, შედეგად მოსახლეობის ნაწილი ლუკმა-პურის გარეშე დარჩა. ივანე ჯავახიშვილის მოსაზრებით, „*უმინოდ დარჩენილ მოქალაქეებს მეფის ხელისუფლებისთვის უნდა მიემართათ... გადატაკებულნი და უმამულოდ დარჩენილნი სთხოვდნენ მეფეს, მათთვის მიწა ეწყალობებინა... ცხადია, შესაფერისი ღონისძიების გამონახვა თვითონ დავით ულუს არ შეეძლო და მისი გადაწყვეტისთვის ზრუნვა მწიგნობართუხუცესს უნდა მოჰხდომოდა*“ (ჯავახიშვილი, 1982:94).

ივანე ჯავახიშვილის აზრით, გადატაკებული მოსახლეობის სასარგებლოდ ბასილი უჯარმელმა ეკლესია-მონასტრებისთვის მიწების ჩამორთმევისა და ხალხისთვის გადაცემის ინიციატივა წამოაყენა³ (ჯავახიშვილი, 1982:94). ბასილის დაკავშირება აღნიშნულ ინიციატივასთან ივანე ჯავახიშვილის ლოგიკურ დაშვებას წარმოადგენს, რადგან მსგავსი სახის ინფორმაცია წყაროებში არ იძებნება. რის საფუძველზე მოახდინა ავტორმა ბასილის დაკავშირება აღნიშნულ გადაწყვეტილებასთან?

ისტორიულ წყაროებში არსებობს „დადგენილება საეკლესიო კრებისა დავით ულუსადმი“, რომელიც თარიღდება 1263 წლით. დადგენილება ეხება ეკლესიისთვის მიწების ჩამორთმევის საკითხს..... რითაც დასტურდება ისტორიულად აღნიშნული მოვლენის არსებობა. ვინ არის ამ გადაწყვეტილების ავტორი (მეფე, მწიგნობართუხუცესი...) დადგენილებაში არ ჩანს. არის თუ არა მოხსენიებული პირი ბასილი უჯარმელი უცნობია, ივანე ჯავახიშვილის მიერ ბასილისა და დადგენილებაში მოხსენიებული პირის გაიგივება ბასილის იმ დროის მდგომარეობით უნდა აიხსნას. ნიშანდობლივია, რომ „ქართლის ცხოვრებაში“ თანადროული ამბის გადმოცემისას ბასილის გარდა სხვა პირის მოხსენიება არ ხდება, რაც კიდევ უფრო ზრდის იმის ალბათობას რომ ბასილი უჯარმელი გავლენიან პირს წარმოადგენდა, რომელსაც შეეძლო მსგავსი გადაწყვეტილების მიღება.

დადგენილებაში ეკლესიის წარმომადგენლები მეფეს სთხოვენ მამულების სიგელების ბოძებას, ამასთან, ახსენებენ თბილისის ამირა ჯაფარას, რომლის მმართველობის დროსაც არ მომხდარა ეკლესიის შევიწროება. „...*მოაღებინეთ სიგელები და ნიშნები ყუელაი ყუელას, ვისთვისცა გიბოძებია... მაგრამ ამის უძნელბედესნიც ყოფილან მაშინ ჟამნი, ოდეს დიდი კათოლიკე ეკლესიაი შენებულა, ჰასრე რომე ჯაფარ ამირად ჯდომილა თფილი[ს] და ქალაქი სპარსთა ჰქონები[ა]; და თუით რაიმცა მიზეზი არავინ კადრა საყდართა ქუეყნის ქონებისა და დარღუევის მნებებელმან*“ (დოლიძე, 1970:162).

დადგენილებაში საუბარია ეკლესიის მხრიდან პირის შეჩვენებაზეც, რომელიც დავით ულუმ არ შერისხა. კანონის მიხედვით, ეკლესიისგან შეჩვენებული პირი სამეფოსაც უნდა შეერისხა, რის გამოც, ეკლესია მეფეს საყვედურობს, რომ შერისხვის მაგიერ „დაკრულვილი“ კვლავაც სამეფო საქმეებს განაგებდა. „...*წესი სახლისა და*

³ მონღოლთა ბატონობის დროს ეკლესია-მონასტრები შეღავათებით სარგებლობდნენ, ივანე ჯავახიშვილი მიიჩნევს, რომ სწორედ ეკლესიის შედარებით უკეთესი მდგომარეობიდან გამომდინარე, ბასილი უჯარმელმა მიიღო აღნიშნული გადაწყვეტილება (ჯავახიშვილი, 1982:79)

პლატისა თქუენისაი ესე ყოფილა: ვინცა დაკრულვილა, რაითაც მიზეზითა და საქმითა, თქუენ მიერცა შერისხულა, მამული დასჭირვია და ლაშქართა შიგან არ შეშუებულა... აწ თუ ვის დავკრულავთ, გამოაჭენებს თქუენს დარბაზსა და თქუენტა ვაზირთა მოჰმართებს, ბრძანებასა და კაცს უბოძებთ. ჯუარი დასწერეო, გაწყრომისა და ჰავად გახდის ნაცვლად“ (დოლიძე, 170:163).

როგორც ვხედავთ, დადგენილებაში არ ჩანს პირის ვინაობა, რომელიც ეკლესიამ შეაჩვენა. ასევე გამოკვეთილი არ არის შეჩვენების მიზეზი. ვგებულობთ, რომ „დაკრულვილი“ ფლობს მამულებს, ლაშქარს, ბრძანებებს აძლევს ვაზირებს. ივანე ჯავახიშვილის აზრით, დაკრულვილი პიროვნება ბასილი უჯარმელია, მისი დაკრულვა როგორც ივანე ამბობს, მის მიერ მიწების ჩამორთმევის ინიციატივას უნდა უკავშირდებოდეს (ჯავახიშვილი, 1982:92).

გაითვალისწინა თუ არა დავით ულუმ საეკლესიო კრების დადგენილებები ქართლის ცხოვრების განხილულ რედაქციაში არ ჩანს. ივანე ჯავახიშვილის აზრით, მეფემ მათი მოთხოვნები არ დააკმაყოფილა, რის შემდეგაც, ეკლესიისთვის მთავარ მტრად ბასილი უჯარმელი გამოცხადდა (ჯავახიშვილი, 1982:96).

დადგენილებიდან გამომდინარე, ეკლესიას ნამდვილად ჰქონდა მიზეზი მტრულად განწყობილიყო პირზე, რომელმაც ეკლესიისთვის მიწების ჩამორთმევის ინიციატივა წამოაყენა, რადგან ეკლესიის რადიკალურმა პოზიციამ მიწების საკითხთან დაკავშირებით, მოსახლეობა მათ მიმართ არაკეთილგანწყობილი გახადა. „არღარავისგან გუაქუს პატივი, არცა სჯულსა და არც ეპისკოპოსთა, არც მონაზონთა, არც ხუცესთა, არც მღვდელთა, არც მიჰრონსა, არც ქორეპისკოპოსთა! ყუელაი ყუელასა უპატიოდ, შეურაცხად, გინებით და ბასრობით ვჰყავთ“ (დოლიძე, 1970:163).

სავარაუდოდ, სწორედ ამ დროიდან უნდა დაწყებულიყო ბასილის წინააღმდეგ შურისძიების მთელი აპოპეაც, რომლის ავანგარდში სასულიერო ხელისუფლების წარმომადგენლები უნდა ყოფილიყვნენ. ამ დროიდან, უნდა მომხდარიყო მისი საქმიანობის შესწავლა და მასზე დაკვირვება.

წოდებრივმა მდგომარეობამ და დიდმა გავლენებმა ბასილი უჯარმელი სიკვდილს დაახლოვა. ჟამთააღმწერელის ცნობებიდან ვგებულობთ, რომ მის მიმართ გამოთქმულ ბრალდებებს შორის იყო მისი ურთიერთობა დავით ულუმ მეუღლე ესუქანთან. „ვითარმედ ესუქნს თანაყო ამისთვის შესმენილ იქმნა ბასილი წინაშე მეფისა...“ (ქართლის ცხოვრება, 1959:253).

ესუქანი, დავით ულუმ მეოთხე მეუღლე იყო. როგორც ვიცით, როდესაც დავით ულუ აჯანყების შემდეგ დასავლეთ საქართველოში გადავიდა, მის მაგივრად, მონღოლებმა შური მის მეუღლეზე, გვანცაზე იძიეს. მოგვიანებით, დავით ულუმ მონღოლებთან ურთიერთობები მოაწესრიგა და ამის შემდეგ, დაქორწინდა მონღოლი ნოინის შვილზე, ესუქანზე. „...და ვითარ უცოლო იყო მეფე, იქორწინა ცოლი, სახელით ესუქან, დიდისა ჭორმალო-ნოინისა (ასული), და დიდისა სირმა-ნოინისა. და წარვიდა ტფილისს, და ქმნა ქორწილი პატიოსანი“ (ქართლის ცხოვრება, 1959:251). უცნობია, რამდენად შეესაბამებოდა ბასილის წინააღმდეგ გავრცელებული ინფორმაცია რეალობას. ჟამთააღმწერლის ცნობებიდან ვგებულობთ, რომ მეფემ ბასილი უჯარმელს ყოველგვარი გამოძიების გარეშე გამოუტანა სასიკვდილო

განაჩენი. ...“ მსწრაფლ მოიყვანა და და ბრძანა ძელისა დამოკიდება, დამოკიდება ძელსა, შუა ქალაქსა, რამეთუ იყო მეფე მალე მორწმუნე და ლიტონიცა“ (ქართლის ცხოვრება, 1959: 253). ცხადია, მეფისთვის ეს ინფორმაცია მისთვის სანდო ადამიანს უნდა მიეწოდებინა ან დაედასტურებინა.

ნიშანდობლივია, ჟამთააღმწერლის მიერ დავით ულუსადმი გამოყენებული ეპითეტები, „მალე-მორწმუნე და ლიტონი“, რაც ნიშნავს იმას, რომ მეფეს ადვილად სჯეროდა რასაც ეუბნებოდნენ, მაგრამ თუ ეს ასეა, რატომ არ დასაჯა მეფემ ბასილი ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც სამეფო მამულების გაპარტახება დასდეს ბრალად? ხომ არ უნდა ვიფიქროთ, რომ მის მიმართ, ეს ორივე ბრალდება ერთად იქნა წამოყენებული.

ივანე ჯავახიშვილი მიიჩნევს, რომ ეს ორი ბრალდება სხვადასხვა დროს არის გამოთქმული ბასილის მიმართ. მამულების გაპარტახება არ დამტკიცდა და მეფემ იგი კიდევ უფრო განადიდა, აღნიშნული მსჯელობიდან გამომდინარე, „მალე-მორწმუნეობისა“ და „ლიტონის ეპითეტები“ დაუმსახურებელი უნდა იყოს მეფის მიმართ..

ჟამთააღმწერელი დავით ულუს გარდაცვალების ამბის თხრობისას ერთხელ კიდევ ახსენებს ბასილი უჯარმელს.

„თქმულ არს ესეცა., ვითარმედ წამლისა მიერ აღსრულდა, ცოლისა. მისისა ესუქნის მიერ მიცემითა, წამლისათა შურისთვის. ბასილი უჯარმელისა, რომელი მოაკუდინა მეფე მან, უწესოებისათვის თანა ეყო ბასილი ესუქანს და არა ჰყიდარ საწოლში მეფისასა, და ჩოქნიცა აღიზარდა და მთავრობაში მიიტაცა, ამის უწესოებისათვის მოიკლა ბასილი“ (ქართლის ცხოვრება, 1959: 267-268).

აღნიშნულიდან ვგებულობთ, რომ ერთ-ერთი ვერსიით,⁴ მეფე შურისძიების მიზნით მოწამლულ იქნა მეუღლე ესუქანის მიერ, ბასილის სიკვდილის გამო. შეიძლება აღნიშნული ცნობა იმ პირების მიერ იყო გავრცელებული, რომლებმაც თავდაპირველად, ბასილის და ესუქანს ცილი დასწამეს.

დავით ულუს გარდაცვალების ამბის გადმოცემისას ივანე ჯავახიშვილის „ქართველი ერის ისტორიის“ თხზულებაში ესუქანის მიერ, ბასილის გამო, შურისძიების მოტივებზე არაფერია ნათქვამი. ფაქტია, ეს ვერსია იმ პერიოდის საქართველოში არსებობდა.

ჟამთააღმწერელის თხრობიდან ჩანს, რომ ბასილი უჯარმელს ბრალად ედებოდა მთავრობის მიტაცებაც. უცნობია, მთავრობის მიტაცების ბრალდება ბასილის თავიდან მოშორების მიზნით აგორებული ჭორი იყო თუ რეალობა, თუმცა ისტორიული კონტექსტებიდან გამომდინარე, საქართველოს შუა საუკუნეების ისტორიისთვის უცხო არ არის ამ თუ იმ ფეოდალის, მოხელის მიერ მთავრობის მიტაცების მცდელობები. მაგალითად, შეგვიძლია დავასახელოთ XIII საუკუნის 40-იან წლებში მოღვაწე ეგარსლან ბაკურციხელი, რომელიც უმეფობის დროს თავისი გავლენების გაძლიერებას ახდენდა. დიდწილად, მისი გაძლიერების თავიდან აცილების მიზნით იქნა მოძიებული დავით ულუს და გაგზავნილი მონღოლებთან

⁴ დავით ულუს გარდაცვალების სარწმუნო მიზეზად მიჩნეულია მუცლის ტიფი (ავტორთა კოლექტივი, 1979:433).

მეფედ დასამტკიცებლად. აქედან გამომდინარე, მაშინ როცა დავით ულუ რეალურად ვერ ახორციელებს საკუთრივ მართვა-გამგეობას, სიბაზე დგომის გამო, რასაკვირველია, რომ ძალაუფლების მიტაცების ცდუნება გასჩენოდა, რომელიმე მოხელეს მათ შორის ბასილი უჯარმელს.

თუმცა, არც ის არის გამორიცხული, რომ მეფეს უმიზეზოდ მოეკლა ბასილი უჯარმელი. მეფის „მალე-მორწმუნეობისა“ და „ლიტონის“ სასარგებლოდ მეტყველებს მისი მოქმედება სარგის ჯაყელთან მიმართებაში. სარგის ჯაყელი ერთადერთია, რომელიც აჯანყებულ მეფეს დასავლეთ საქართველოში მისდევს, მზად არის თავის თავზე აიღოს აჯანყების ორგანიზატორობა და მეფის ნაცვლად დაისაჯოს. ამის მიუხედავად, მეფე მას სასიკვდილო განაჩენს გამოუტანს...

ბასილი უჯარმელის შესახებ, დამატებითი ან დამაზუსტებელი ინფორმაცია სხვა წყაროებში არ გვხვდება. საქართველოს ნარკვევების მესამე ტომში, ბასილი უჯარმელი მხოლოდ ერთხელ იხსენიება ეკლესიისთვის მიწების ჩამორთმევის საკიხთთან მიმართებით. ავტორი ეყრდნობა „1263 წლის საეკლესიო კრების დადგენილებას დავით-ულუსადმი“ და ივანე ჯავახიშვილის მსგავსად, მიიჩნევს რომ ბასილი უჯარმელია ეკლესიისთვის მიწების ჩამორთმევის მთავარი ინიციატორი, რის გამოც, ეკლესიამ მასზე შური იძია და მეფეს მოაკვლევინა (ავტორთა კოლექტივი, 1979:444-445).

ამრიგად, ბასილის შესახებ დანამდვილებით მხოლოდ იმის თქმა შეგვიძლია, რომ დავით ულუს დასავლეთ საქართველოში ყოფნის დროს იგი მეფის მამულებს განაგებდა, და მეფემ იგი ესუქანთან ურთიერთობის გამო სიკვდილით დასაჯა. რაც შეეხება, მის კავშირს ეკლესიისთვის მიწების ჩამორთმევის ინიციატივასთან და ეკლესიის მხრიდან მის შეჩვენებას, პირდაპირი წყაროების არარსებობის გამო, წარმოადგენს მხოლოდ ვარაუდს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ავტორთა კრებული. (1979) საქართველოს ისტორიის ნარკვევები. ტ.III. საქართველო XI-XV საუკუნეებში. თბილისი. გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“.
2. დოლიძე, ი. (1970) ქართული სამართლის ძეგლები ტომი III, თბილისი. გამომცემლობა „მეცნიერება“.
3. ყაუხჩიშვილი, ს. (რედ). (1959) ქართლის ცხოვრება ტომი II, თბილისი. გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“.
4. ჯავახიშვილი, ი. (1982) ქართველი ერის ისტორია ტომი III, თბილისი. თსუ გამომცემლობა.

Some Historical Notes about Basil Ujarmel

Akhalkatsishvili Maia
Iakob Gogebashvili Telavi State University

Abstract

Given scientific article deals with some historical notes about Basil Ujarmeli, in the second half of the 13th century.

The primary goal of the scientific research is to study and analyze the information preserved in Georgian historic resources about Basil Ujarmeli. Critical analysis was used as a research method in the presented work.

Critical analysis of the information and assumptions preserved in the resources about Basil is presented in the work.

Based on the study materials, we have revealed that only a little information is provided in the historical notes concerning him; basic information and viewpoints about Basil Ujarmeli are only found in "Life of Kartli" and Ivane Javakhishvili's "History of the Georgian Nation".

The chronicler mentions him while describing the historical background of David Ulu in Georgia in the 60s of XIII Century. Ivane Javakhishvili makes the logical assumptions in order to depict a complete picture of Basil's personality. We find the expressions like "should have been addressed", "it should have happened" in his writings.

It is suggested that Basil Ujarmeli had the idea of confiscation the church lands, which provoked a strong reaction from the church. In 1263 the Ecclesial Assembly passed a decree against the land confiscation; a person anathematized by the church is also mentioned in the decree, who is equated with Basil Ujarmel.

As the historical notes concerning Basil Ujarmeli are not provided in the direct resources, assumptions given about him are used for the basis of our research. It should be mentioned that all the information given in the resources are possible to be even reliable or wrong.

Key words: Mongols, David Ulu, Basil Ujarmeli, Ecclesial Decree, Esukan.